MINISTERUL JUSTIŢIEI
ADMINISTRAŢIA NAŢIONALĂ A PENITENCIARELOR
Nr. 30143 din 26.03.2013

PATRIARHIA BISERICII
ORTODOXE ROMÂNE
Nr. 3882 din 26.03.13

P R O T O C O L

privind asigurarea asistenţei religioase ortodoxe în Sistemul Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor

I. PĂRŢILE

Administraţia Naţională a Penitenciarelor, cu sediul în strada Maria Ghiculeasa nr. 47, reprezentată prin domnul comisar şef de penitenciare Marian Dobrică, director general,

Patriarhia Română, cu sediul în Bucureşti, Dealul Mitropoliei nr. 25, reprezentată prin Preasfinţitul Varlaam Ploieşteanul, Episcop Vicar Patriarhal.

II. CADRUL GENERAL

Libertatea gândirii şi a opiniilor, precum şi libertatea credinţelor religioase reprezintă unul dintre drepturile fundamentale ale cetăţenilor români, iar facilitarea acordării asistenţei religioase în unităţile din sistemul administraţiei penitenciare este garantată de art. 29 din Constituţia ţării.

Asistenţa religioasă ortodoxă constituie, alături de educaţie, instruirea şcolară şi formarea profesională, una dintre coordonatele proiectului individualizat de recuperare psihosocială, care contribuie atât la dezvoltarea individuală a persoanelor aflate în executarea unei sancţiuni privative de libertate, cât şi la reintegrarea socială a acestora. Unul dintre obiectivele Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor îl constituie alinierea la standardele europene în domeniu şi armonizarea legislaţiei execuţional penale româneşti cu legislaţia europeană.

Acordarea asistenţei religioase ortodoxe în penitenciare constituie o îndatorire pastoral-misionară a Bisericii Ortodoxe Române, întemeiată pe învăţătura, tradiţia, canoanele şi legiuirile ei bisericeşti.

Biserica Ortodoxă Română se poate implica în activităţi ce au ca finalitate creşterea şanselor de incluziune socială a persoanelor private de libertate.

III. CADRUL LEGAL

Actele normative care reglementează activitatea părţilor sunt:

1. *Constituţia României*;
2. *Hotărârea Guvernului nr. 1849/2004 privind organizarea, funcţionarea şi atribuţiile Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor*, cu modificările şi completările ulterioare;

3. *Ordinul ministrului justiției nr. 2003/C/2008 pentru aprobarea Regulamentului de Organizare şi Funcționare a Administrației Naționale a Penitenciarelor*, cu modificările şi completările ulterioare;

4. *Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor*, cu modificările şi completările ulterioare;

5. *Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal*, cu modificările şi completările ulterioare;

6. *Hotărârea Guvernului nr. 1897/2006 pentru aplicarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal*, cu modificările ulterioare;

7. *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor,* cu modificările şi completările ulterioare;

8. *Statutul pentru organizarea şi funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* recunoscut prin Hotărârea Guvernului nr. 53/2008;

9. *Ordinul ministrului justiției nr. 610/C/2006 referitor la Regulamentul privind asistența religioasă în locurile de deținere*;

10. *Ordinul ministrului justiției nr. 2199/C/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de organizare şi desfăşurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistență socială din penitenciare.*

IV. OBIECTIVUL GENERAL

Protocolul se încheie în scopul asigurării asistenței religioase a persoanelor aflate în custodia unităților din sistemul administrației penitenciare, la cererea acestora, în vederea asigurării condițiilor exercitării libertății de religie pe perioada executării pedepsei, precum şi în vederea creşterii şanselor de reintegrare socială, comunitară şi familială, precum şi asistența moral-religioasă a angajaților, elevilor, studenților şi cursanților din sistemul administrației penitenciare şi a instituțiilor de învățământ şi formare de profil.

V. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE ASISTENȚĂ RELIGIOASĂ

Art. 1 Asistența religioasă ortodoxă se realizează în baza principiilor şi a normelor stabilite de Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, cu respectarea legislației specifice sistemului penitenciar.

Art. 2 Activitățile de asistență religioasă ortodoxă din sistemul penitenciar românesc sunt coordonate de către un preot care îşi desfăşoară activitatea în cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor şi are în responsabilitate întreaga activitate desfăşurată de preoții ortodocşi în aşezămintele de detenție.

Art. 3 Încadrarea preotului coordonator se face în baza prevederilor legislative privind selecția personalului din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu acordul scris (binecuvântarea) Patriarhului României.

Art. 4 Asistența religioasă ortodoxă în locurile de deținere este asigurată de către preoții angajați în condițiile *Legii nr. 293/2004 privind statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor,* cu modificările şi completările ulterioare sau, în caz excepțional, încadrați prin convenții civile, cu acordul scris (binecuvântarea) episcopului din zona de jurisdicție a penitenciarului.

Art. 5 Spațiile (capele, biserici) sfințite de către Biserica Ortodoxă Română nu pot fi folosite pentru alte activități sau de către alte culte sau asociații religioase fără acordul scris al Centrului Eparhial.

Art. 6 Preoții încadrați în unitățile din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor îşi desfăşoară activitatea potrivit relațiilor de subordonare stabilite prin statul de organizare al fiecărei unități penitenciare, sunt coordonați de preotul capelan din administrația centrală, respectând principiul „ierarhiei organizatorice şi funcționale" în conformitate cu art. 5 lit. g) din

Legea nr. 293/2004 şi se află sub ascultare *spiritual canonică* faţă de chiriarhul locului, iar în caz de depunere din treaptă sau caterisire, care duc la pierderea calităţii de preot, se vor aplica dispoziţiile legale în vigoare, referitoare la încetarea raporturilor de serviciu/ contractului individual de muncă.

Art. 7 Atribuţiile preotului încadrat în aşezămintele de detenţie sunt următoarele:

a) organizează şi desfăşoară servicii religioase specifice cultului ortodox, precum şi activităţi de catehizare a persoanelor private de libertate în bisericile şi capelele de penitenciar sau în spaţiile destinate activităţilor religioase în cadrul penitenciarului;

b) desfăşoară activităţi cu caracter religios cu persoanele private de libertate, conform rânduielilor bisericeşti şi poate să ofere persoanelor private de libertate cărţi şi obiecte de cult;

c) desfăşoară programe şi activităţi de educaţie moral-religioasă, etică şi civică, de consiliere specifică şi de cultivare a aptitudinilor artistice ale persoanelor private de libertate, organizează şi coordonează activităţi de stimulare aptitudinală/vocaţională, adresate persoanelor private de libertate (pictură bisericească, cor religios, revistă moral-religioasă etc.), având acordul de participare al acestora, acordând o atenţie deosebită categoriilor vulnerabile de persoane private de libertate (minori, tineri, femei) şi celor cu nevoi speciale (nevizitaţi, cu risc pentru siguranţa penitenciarului, cu pedepse mari sau condamnaţi la detenţie pe viaţă);

d) stabileşte, la solicitarea persoanelor private de libertate, legături cu mediul de suport al acestora (familia sau alte persoane care pot contribui la realizarea acestui scop), cu preoţii din parohiile de domiciliu ale persoanelor aflate în stare privativă de libertate;

e) contribuie la organizarea de ieşiri în comunitate sau, după caz, organizează ieşiri în comunitate cu persoanele private de libertate;

f) colaborează cu personalul specializat în educaţie şi asistenţă psihosocială, precum şi cu reprezentanţii serviciilor de probaţiune, în derularea programelor de pregătire pentru liberare;

g) asigură consiliere duhovnicească, la cerere, personalului din cadrul unităţilor subordonate Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor.

VI. OBLIGAŢIILE PĂRŢILOR

Administraţia Naţională a Penitenciarelor:

Art. 8 Asigură, în fiecare unitate de detenţie, un spaţiu care să permită acordarea asistenţei religioase persoanelor private de libertate de confesiune ortodoxă.

Art. 9 Asigură condiţiile necesare pentru ca persoanele private de libertate să poată participa la activităţile religioase specifice.

Art. 10 Nu permite imixtiunea administraţiei locului de detenţie în conţinutul programelor religioase.

Art. 11 Asigură, prin evaluatorii desemnaţi, evaluarea anuală a activităţii preoţilor angajaţi în aşezămintele de detenţie, avizarea fiind asigurată de coordonatorul preoţilor de la nivelul administraţiei centrale, respectând principiul „ierarhiei organizatorice şi funcţionale" în conformitate cu art. 5 lit. g) din Legea nr. 293/2004.

Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române:

Art. 12 Desemnează reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe Române care să participe la activitatea de elaborare a proiectelor de acte normative şi a programelor privind domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Art. 13 Cooperează la implementarea programelor de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

Art. 14 Asigură evaluarea anuală a activității preoților angajați în așezămintele de detenție, în colaborare cu coordonatorul preoților din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Art. 15 Facilitează şi contribuie la perfecționarea profesională continuă a preoților din sistemul administrației penitenciare.

Art. 16 Informează ANP privind organizațiile neguvernamentale din domeniul asistenței sociale, care funcționează în cadrul şi cu binecuvântarea Bisericii Ortodoxe Române.

Art. 17 În cazuri excepționale, desemnează, în unitățile de detenție care nu au preot angajat, un preot, care să desfăşoare activități religioase, pe bază de contract de prestări servicii, în beneficiul persoanelor private de libertate. Pe perioada concediilor, preotul angajat este suplinit de un preot desemnat de Centrul eparhial.

Obligații comune:

Art. 18 Colaborează în vederea inițierii de proiecte şi programe comune, care au drept scop creşterea şanselor de reintegrare socială, comunitară şi familială a persoanelor private de libertate.

Art. 19 Implică membrii celeilalte părți semnatare în grupuri de lucru, seminarii şi alte reuniuni, care au drept scop dezbaterea şi definirea direcțiilor de acțiune din domeniul reintegrării sociale a persoanelor care execută sancțiuni privative de libertate.

Art. 20 Asigură celeilalte părți semnatare accesul la lucrări de specialitate, materiale documentare şi date statistice, în vederea realizării unor demersuri recuperative eficiente.

Art. 21 Promovează, în mod obiectiv, imaginea celor două instituții, precum şi activitățile desfăşurate, în vederea informării corecte a opiniei publice.

Art. 22 Responsabili cu respectarea derulării prezentului *Protocol* şi facilitarea schimbului de informații în scopul asigurării bunei desfăşurări a asistenței religioase sunt coordonatorul preoților capelani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor şi consilierul coordonator al Sectorului Social – Filantropic din cadrul Patriarhiei Române.

VII. DISPOZIȚII FINALE

Art. 23 Prezentul *Protocol* se încheie pe perioadă nedeterminată.

Art. 24 Toate litigiile care pot apărea din aplicarea prezentului *Protocol* se vor rezolva pe cale amiabilă. Prezentul protocol poate fi modificat sau completat cu acordul scris al ambelor părți.

Prezentul protocol s-a încheiat astăzi 26.03.2013, în două exemplare originale, câte unul pentru fiecare parte semnatară.

Administrația Națională a Penitenciarelor

p. **Director general**,
Comisar şef de penitenciare
Marian DOBRICĂ

Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române

Varlaam Ploieșteanul
Episcop Vicar Patriarhal
PS VARLAAM PLOIEȘTEANUL

Avizat,

Direcția Contencios şi Elaborare
Acte Normative

Director

Comisar şef de penitenciare,
Manuela PIELEANU

Direcția Reintegrare Socială

Director
Subcomisar de penitenciare
Ioana Mihaela MORAR

Preot
coordonator
Florin SMARANDI

Avizat,
Vicar Administrativ Patriarhal
Pr. Ionuț-Gabriel CORDUNEANU

Sectorul social-filantropic
Consilier Patriarhal Coordonator
Pr. Cornel ILIE